

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:

Deres ref.: 14/2089

Dato: 10.09.14

Høringsuttalelse – endring i forvaltningsloven, innføring av forbud mot bruk av barn som tolk.

Vi viser til departementets høringsbrev av 28.5.2014 angående innføring av forbud mot bruk av barn som tolk. Statsautoriserte tolkers forening takker for anledningen til å bibringe våre kommentarer til den foreslåtte lovendringen.

Statsautoriserte tolkers forening, stiftet i 2009, er en interesseorganisasjon for statsautoriserte tolker. Foreningen arbeider for tolkefaglig profesjonsutvikling, bevisstgjøring omkring viktigheten av kvalitetssikring av tolking og tolkefaglig kompetanseheving blant myndigheter og profesjonsutøvere. Foreningens medlemmer er hovedsakelig statsautorisert tolker, men personer som ennå ikke er statsautoriserte tolker kan søke tidsbegrenset aspirantmedlemskap. Statsautorisert tolk er pr. i dag høyes mulig kvalifikasjonskategori for tolker i Nasjonalt tolkeregister. De aller fleste statsautoriserte tolker har også minimum 30 sp grunnleggende tolkeutdanning fra universitet og/eller høgskole.

Statsautoriserte tolkers forening stiller seg positiv til innføringen av et generelt forbud i forvaltningsloven mot bruk av barn som tolk og støtter forslaget. Foreningen ønsker imidlertid å knytte noen kommentarer til forslaget, foreslå ending i annet ledd samt fjerning av tredje ledd. Vi har også en kort kommentar til de økonomiske konsekvensene.

Statsautoriserte tolkers forening kan, på bakgrunn av tilbakemeldinger fra foreningens medlemmer og andre statsautoriserte tolker, bekrefte at barn brukes som tolk i møter med fagpersoner i offentlig sektor. Dette ser ut til å skje fordi en del voksenpersoner med begrensede norskkunnskaper ikke føler seg trygge på at tjenesteyter vil skaffe til veie kvalifisert tolk til samtalen. Det overveldende flertallet av disse samtalene finner sted i skoletiden, likevel ser ikke tjenesteyter ut til å stille spørsmålstegn ved hvorfor barnet er med til samtalen, og ikke på skolen, i skoletiden.

Hovedregel, første ledd.

Statsautoriserte tolkers forening ønsker å påpeke at man her må forstå ordet "tolking" i dets hverdagslige forstand, dvs. der en person formidler et budskap uttalt på et språk til noen på et annet språk. Tolking av en slik art som tjenesteytere innen forvaltningen har behov for forutsetter imidlertid en helt annen grad av presisjon og fagkunnskap enn dette. En kvalifisert tolk har i dag minimum 30 studiepoeng i utdanning i tolking fra universitet eller høgskole og/eller bestått statsautorisasjonsprøve i tolking. En kvalifisert tolk må bla. besitte ferdigheter tilnærmet morsmålsnivå i begge tolkespråkene, ha inngående kjennskap til ulike talemåter, fagterminologi og fagfelt,

forstå og håndheve tolkens yrkesetikk, beherske ulike tolkemetoder og ha inngående kjennskap til kommunikasjon for å kunne utføre sin oppgave som tolk på en måte som ivaretar tjenesteyterens forpliktelser og den minoritetsspråkliges rettssikkerhet. Dette er åpenbart krav som et barn under 18 ikke kan fylle. Vi gjør i tillegg oppmerksom på at strykprosent for opptaksprøve til tolkeutdanningen ligger på ca. 50 % samt at ca. 90 % av kandidatene til autorisasjonsprøve i tolking ikke består prøven. Foreningen mener derfor at mindreårige ikke kan opptre som tolk eller utføre tolkeoppdrag.

Unntaksbestemmelsen i 2. ledd

Statsautoriserte tolkers forening mener at ordlyden i andre ledd er for vid. Slik forslaget foreligger vil det være opp til den enkelte tjenesteyter å vurdere når noe "fremstår som" nødvendig, og også hva som ligger i "alvorlig helseskade". Blant eksemplene nevnt i høringsnotatet er det dessuten situasjoner som ikke kan betegnes som akutte, hvor det er fullt mulig å planlegge bestilling av kvalifisert tolk. Statsautoriserte tolkers forening stiller seg dessuten tvilende til hvorvidt bestemmelsen slik den er foreslått beskytter barnet tilstrekkelig når den åpner opp for at barn skal pålegges en rolle som "tolk" i situasjoner som er ekstremt alvorlige og som har et høyt potensial for dramatisk og kanskje også dødelig utfall. Foreningen har ikke innvendinger mot at barn i uplanlagte akutte situasjoner formidler korte beskjeder i påvente av at kvalifisert tolk skaffes til veie og foreslår at ordlyden endres til:

"Mindreårige kan kun brukes til formidling av informasjon og korte beskjeder i akutte nødstilfeller hvor dette er nødvendig for å unngå tap av liv eller alvorlig helseskade."

Unntaksbestemmelsen i 3. ledd

Statsautoriserte tolkers forening mener at unntaket til hovedregelen etter 3. ledd må fjernes. Barn har ikke de nødvendige forutsetninger for å kunne utføre tolkeoppdrag på en tilfredsstillende måte. Bestemmelsens tredje ledd åpner for en skjønnsmessig vurdering av hva som er "enkle beskjeder" samt av barnets "alder og modenhet" som ikke ivaretar hensynet til barnet eller til den minoritetsspråkliges tarv på en tilstrekkelig måte. Foreningen mener barn av minoritetsspråklige ikke bør pålegges oppgaver man ikke ville overlatt til barn av norsktalende personer. Det er også en bekymring for at denne bestemmelsen kan forsterke trenden med at voksne med begrensede norskferdigheter tar med seg barn i den hensikt at de skal bistå språklig. Dersom dette skjer i møte med flere offentlige etater vil den totale belastningen for barna bli stor. Statsautoriserte tolkers forening foreslår at myndighetene etablerer et eget telefontolktilbud for å avhjelpe behovet for tolking av beskjeder og kortvarige dialoger.

Økonomiske konsekvenser

Statsautoriserte tolkers forening anser at de økonomiske kostnadene knyttet til at barn i dag benyttes som tolk i en del situasjoner er høye og skjulte. Når tjenesteyter benytter et barn som tolk i stedet for en kvalifisert tolk kan det ha høye omkostninger for barnet personlig og for tillitsforhold og maktfordeling innad i en familie. Det fører ofte til at barn får kjennskap til forhold barn bør skånes for og kan skape en utrygghet i tilværelsen. Samtidig fratras denne praksisen tjenesteyter mulighet til å gjøre utføre sin jobb på en fagmessig forsvarlig måte og den minoritetsspråklige mottar således ikke likeverdige tjenester, og vedkommende får dårligere mulighet til å ivareta sine interesser og lavere rettssikkerhet. Foreningen antar derfor at den foreslåtte

lovendringen vil innebære en besparelse, både økonomisk og menneskelig, i et lengre perspektiv.

Avsluttende kommentarer

Statsautoriserte tolkers forening anser tolking for å være en høyt spesialisert tjeneste som krever omfattende og spesifikke ferdigheter og høyere utdanning. Slik foreningen ser det er det umulig og urimelig å forvente at en mindreårig skal kunne oppfylle dette. Foreningen finner det nedslående at det fortsatt er behov for å innføre et forbud som dette i Norge, og foreslår at myndighetene i større grad bidrar til å fremskynde profesjonaliseringsprosessen til tolkeyrket ytterligere, for eksempel ved å innføre klare krav til hvem som kan påta seg oppdrag som tolk og beskyttelse av tittelen "tolk".

Vi takker departementet for anledningen til å delta i høringen. Dersom det skulle være spørsmål eller ønske om utdypende kommentarer er departementet velkommen til å kontakte oss.

Vennlig hilsen,

Berit Nordhuus
leder
Statsautoriserte tolkers forening